

Program pracy Warsztatów Terapii Zajęciowej przy Fundacji Złota Jesień w roku 2014

Podstawowe założenia

Warsztaty Terapii Zajęciowej powstały jako forma aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych z co najmniej umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Najczęściej aktywizacja polega na terapii zajęciowej – prace plastyczne, muzyczne, gospodarcze. Problemem jest słabe przygotowanie zawodowe uczestników – absolwenci szkół specjalnych, szkół życia, szkół przysposobienia zawodowego, ale bez kwalifikacji rzeczywistych. Wykształcenie formalne – nawet średnie czy wyższe nie wiąże się z uzyskaniem kompetencji zawodowych. Tego typu wiedzę posiadamy z własnego doświadczenia przy prowadzeniu WTZ, ale także dzięki badaniom i pracy w czasie licznych projektów aktywizacyjnych kierowanych do ON.

Naszym zdaniem podstawą trudnością w normalnym funkcjonowaniu społecznym ON nie jest nieprzystosowany świat z jego mentalnością odpychającą – model społeczny niepełnosprawności; lecz raczej podstawowa trudność leży w samych ON - wiemy to z własnych doświadczeń i realizowanych projektów z niepełnosprawnymi, którzy nie chcą być aktywni nie potrafiąc przełamać barier tkwiących w nich samych. Opowiadamy się za modelem humanistycznym, wychodząc z założeń paradygmatu ekologicznego – każdy człowiek ma za zadanie udomowić świat, sprawić, by był to świat swojski, przyjazny .

U podstaw spojrzenia na sposób pracy z osobą z niepełnosprawnością intelektualną i zaburzeniami psychicznymi stawiamy w naszym przypadku paradygmat systemowo-ekologiczny. Zdaniem Speck'a (2005) przełom w patrzeniu na niepełnosprawnych spowodowało przekonanie o zagrożeniu życia człowieka na ziemi i podkreślanie istotnej roli relacji człowieka ze środowiskiem życia. Mówi się o podejściu ekologicznym i systemowym. Oba te pojęcia odnoszą się zarówno do pojedynczego człowieka, jak też jego otoczenia. Etymologicznie słowo ekologia wiąże się z greckim słowem dom, co oznacza, że człowiek ma się zadomowić w świecie, czyli usensownić swój byt na podstawie indywidualnych uwarunkowań, jak również we współdziałaniu z innymi. Pomoc pedagoga i rehabilitanta ma prowadzić do zaaklimatyzowania się człowieka niepełnosprawnego w swoim środowisku życia, pomóc w odnalezieniu sensu tego życia. Zdaniem Speck'a system społeczny

charakteryzuje się wielością podsystemów, co stwarza ogromną liczbę możliwości społecznego włączenia (inkluzji) jednostki. Każdy może więc znaleźć grupę, w której będzie się aklimatyzował. Istnienie ogromnej liczby grup w podsystemach, do których jednostka nie będzie mogła z przyczyn czysto praktycznych należeć, nie ma dla niej większego znaczenia. Dotyczy to także niepełnosprawnych, gdzie inkluzja i ekskluzja się nie wykluczają. Są pewne środowiska, które są niedostępne, ale włączanie w grupę musi mieć charakter indywidualny, wiązać się z zainteresowaniem. Ten dualizm inkluzji i ekskluzji daje nadzieję na koegzystencję różnych grup i osób. Nie ma jednego modelu życia. Ważne, żeby model był świadomy, wybrany i akceptowany.

Ekologiczna teoria rozwoju wywodzi się z teorii amerykańskiego psychologa Bronfenbrennera (1981), który stwierdza, że rozwój człowieka spowodowany jest nie tylko czynnikami wewnętrznymi i zewnętrznymi, ale wynika ze sposobów radzenia sobie, z relacji ze środowiskiem. To nie różnorodne otoczenie, ale sam człowiek ma się stać centrum planowania i dowodzenia własnym życiem (Speck 2005). Poszukując nowych relacji, związków społecznych, z którymi może się identyfikować, jednostka może jednak ponieść porażkę – dotyczy to zwłaszcza słabszych członków społeczeństwa. Udzielanie porad, wskazówek nie jest proste, bo trzeba to robić w sposób zindywidualizowany, a środowiska życiowe w niewielkim tylko stopniu pokrywają się ze sobą. Środowisko wspierające rozwój powinno zapewniać wzajemne relacje osobowe, możliwość osiągania własnych celów, niezależności, wartości a także społeczny system reguł wspierający powyższe zasady. Człowiek sam musi znaleźć sens swojego życia i działania. Objaśnianie świata to nie tylko myślenie, ale także czynne działanie. Każdy widzi świat w swój własny sposób. To nie jest jednak tak, że nie możemy znaleźć wspólnych stanowisk. Patrząc na fakty i wydarzenia opieramy się na podstawowej interpretacji wydarzeń, metaperspektywie, na którą musimy się zgodzić chcąc żyć we wspólnym świecie. W tym rozumieniu sens wszystkiego to pewna idea powszechnie obowiązująca. Może być tak, że idei nie można zdefiniować absolutnie obiektywnie, ale przecież nie można zakwestionować jej wpływu na świadomość. Tym samym rozumienie, interpretacja np. cierpienia jest możliwa również dla osób z niepełnosprawnością intelektualną. Sprawność intelektualna, możliwość rozumienia definicji nie jest najważniejsza w możliwości rozumienia ogólnego sensu. Można pytać – co się dzieje z człowiekiem, z którym komunikacja jest utrudniona lub prawie niemożliwa. Aby się dowiedzieć, trzeba wnikać w jego świat nie tylko głową, ale sercem. W poznaniu człowieka niepełnosprawnego bardzo ważna jest intuicja. Intuicja to na przykład opinie, że ktoś zachowuje się dziwnie, albo przekonania, że trzeba zadziałać w taki a nie inny sposób. Wartość intuicji zależy od możliwości jej zweryfikowania. W przypadku

intuicyjnego poznawania ludzi ważne są uczucia, lecz same nie wystarczają. Ważne, aby emocje były ujmowane w odpowiednie słowa przez co dają się kontrolować. Dla wykorzystania postrzeganych intuicyjnie fenomenów można stosować metodę fenomenologiczną, której twórcą był Husserl. Możliwość jej wykorzystania dla rozumienia i wspierania osób głębiej upośledzonych umysłowo wskazał Pfeffer (1988 za Speck 2003). Rzecz nie jest taka jak ją widzimy obiektywnie, ale taka, jaki jej nadajemy sens. A ten sens pochodzi z naszego wnętrza. Poszukiwanie sensu jest podstawowym zadaniem rehabilitacji osób upośledzonych. Ustanawianie sensu musi być aktem autonomicznym, potrzebna jest przy tym pomoc, ale nie wyręczenie. Nie można narzucić sensu z zewnątrz. Człowiek potrzebuje pomocy innych ludzi ponieważ potrzebuje stosunków międzyludzkich dla kształtowania własnego życia. W odnajdywaniu sensu potrzebna jest pomoc zwłaszcza wtedy, gdy z powodu zaburzeń, choroby, niepełnosprawności istnieje niebezpieczeństwo zawężonych czy ograniczonych interpretacji sensu świata. Pedagogika, doradztwo powinny stwarzać warunki konstruowania sensu życia każdemu człowiekowi i możliwości włączania go we wspólnotę.

Wprowadzanie teorii do praktyki

Podstawową kwestią jest stworzenie warunków do treningu umiejętności odpowiednich dla osób dorosłych. Jest to szalenie trudne, ponieważ spojrzenie na niepełnosprawnych jest pełne niekonsekwencji. Z jednej strony mówi się o konieczności wprowadzania ich do aktywnego życia, a z drugiej strony kształt tego aktywnego życia jest nieokreślony. Ma być taki, jak sobie wyobrażają ludzie z otoczenia, ludzie zdrowi. Dlatego wydaje się, że istnieje z góry przyjęte założenie, że niepełnosprawni o ile mają się czegoś uczyć, to głównie po to, by nie sprawiać jeszcze większych kłopotów swojemu otoczeniu, które ma mieć kontrolę nad wszystkimi aspektami życia niepełnosprawnych. Propozycje dorosłych ról dla niepełnosprawnych to najczęściej udział w imprezach z udziałem samych niepełnosprawnych, prezentacja zdolności twórczych czy typu sportowego, imprezy mające pokazywać zdolności zawodowe. Problem w tym, że olimpiady umiejętności zawodowych nie są nawet namiastką umiejętności, które można wykorzystać na współczesnym rynku pracy. Podobnie rzecz ma się z umiejętnościami artystycznymi czy sportowymi. Zapewne ich celem jest dawanie szansy na udział w życiu społecznym, ale jest to szansa z góry zakrojona tylko do określonego środowiska – samych niepełnosprawnych. Można tutaj mówić o poprawie jakości życia, ale należy też wskazać na niebezpieczeństwa związane z utrwalaniem zupełnie nierealnego obrazu siebie. Takie wmawianie osobie niepełnosprawnej, że jest kimś innym niż naprawdę,

że potrafi, że może – prowadzi wprost nie do włączenia, lecz do wykluczenia z życia społecznego. System zakłamania życia niepełnosprawnych intelektualnie jest przy tym dość powszechnie akceptowany, co prowadzi do kompletnego braku zmiany. Oferta zakładająca perspektywę dorosłości to głównie koncentrowanie się na aspektach zachowań społecznych ze szczególnym chyba uwzględnieniem sfery seksualnej. Osoby pracujące z niepełnosprawnymi są szkolone w zakresie kształtowania ich kompetencji społecznych, uczenia asertywności, zwracania uwagi na niebezpieczeństwa wykorzystywania seksualnego. Osoby niepełnosprawne stają się więc asertywne w rozumieniu mówienia „nie” na wszystkie propozycje, mają proste uzasadnienie swej bierności lub ewidentnego lenistwa, recytują gotowe formułki o godności. Ich seksualność jest sprowadzona do obaw przed wykorzystywaniem, a nie do pomyślenia nawet o pełnieniu roli ojca czy matki lub żony i męża.

Dlatego w planie pracy na ten rok zakładamy odejście od formuły konserwowania braku zmiany, w stronę realnych sytuacji tworzących możliwości uczenia się i wykorzystywania zdobytej wiedzy w praktyce. Najbardziej istotną formą jest poszukiwanie środowisk, w których niepełnosprawni będą mogli funkcjonować w rolach uczących podstaw kultury pracy. Jest to konieczność wyjścia poza własne środowiska, poznanie nowego otoczenia, uczenie się systematyczności, reagowania na nietypowe dotychczas sytuacje.

Analiza możliwości aktywnego uczestnictwa społecznego niepełnosprawnych uczestników wskazuje na przestrzeń związaną z pracami pomocniczymi takimi jak sprzątanie, gotowanie, ale także - co sygnalizują trendy społeczne – oferowanie pomocy i opieki osobom starszym i niepełnosprawnym.

Realizacja tego typu planów wymaga stworzenia dodatkowej przestrzeni działania. Związane jest to ze sformalizowaną strukturą warsztatów mających do realizacji zadania dosyć ściśle określone. Pracownicy nie mogą zostawić swych podopiecznych, koncentrując się tylko na wybranych, nie można też od pracowników wymagać dodatkowej pracy poza określonymi w umowie o pracę warunkami. Jeżeli chcemy zaoferować uczestnikom nowe sytuacje, to musimy wyjść poza przestrzeń codziennych doświadczeń. Potrzebna jest nie tylko zmiana miejsca, ale również osób z otoczenia. Nie można nauczyć świata w sztucznej sali doświadczania świata. Nie można nauczyć zachowania się w przestrzeni społecznej w wybudowanej sztucznie symulacyjnej ulicy. Nie można nauczyć reakcji z ludźmi w sytuacjach sztucznie tworzonych scenek. Rzeczywistość stawia przed człowiekiem problemy. Symulacje i przeżywanie introspekcyjne jest dobre dla treningu dla osób specjalizujących swe umiejętności w stronę perfekcji; osób mających zdolności do abstrakcyjnego myślenia. Tego typu propozycje dla osób z niepełnosprawnością intelektualną są z

góry skazane na niepowodzenie. Dlatego, że niepełnosprawni intelektualnie nie mają zdolności abstrakcyjnego myślenia. Oferowanie im symulacji jest symulacją pracy nad zmianą i rozwojem. Jest być może bardzo dobrym rozwiązaniem dla instruktorów, trenerów i terapeutów. Lecz nie dla samych niepełnosprawnych.

Z poszukiwania odpowiedzi na pytanie: jak stworzyć przestrzeń do uczenia się realnych i nowych doświadczeń uczących – zrodził się projekt współpracy między środowiskami pracującymi na co dzień z niepełnosprawnymi i organizacjami oraz instytucjami mogącymi zaoferować miejsce i otoczenie do uczenia się doświadczeń. Ponieważ założeniem jest, że ta nowa przestrzeń jest poza placówką – oczywiście jest pytanie o to, jak zorganizować pobyt niepełnosprawnych w tej przestrzeni. Uczestnicy muszą mieć przecież odpowiednie wsparcie, a równocześnie uczyć się samodzielności. Wydaje się, że dobrym rozwiązaniem dla zorganizowania tej metaprzestrzeni jest współpraca z odrębną organizacją. Ponieważ warsztaty współpracują ze spółdzielnią socjalną mającą być inkubatorem uczenia się pracy dla osób niepełnosprawnych, w tym uczestników WTZ, wybrano tę instytucję do organizacji warunków umożliwiających realizację projektu uczenia się kultury pracy i doświadczeń życia społecznego. Spółdzielnia zatrudnia osoby mogące pełnić funkcje trenerów pracy, może także organizować projekt pod względem logistycznym – transport osób i materiałów. Dzięki temu spółdzielnia realizuje swą misję jako przedsiębiorstwo ekonomii społecznej, równocześnie przygotowując się do rozszerzania swojej oferty usług świadczonych różnym oferentom i możliwości wchodzenia na rynek. Dzisiaj uczestnicy nie są jeszcze pracownikami mogącymi rywalizować na rynku świadcząc profesjonalne usługi. Spółdzielnia świadcząc usługi nie nastawione na zysk inwestuje w swoją przyszłość, a więc możliwość pracy dla swych obecnych, a zwłaszcza potencjalnych członków – czyli uczestników warsztatów. Jest to realizacja interesu ważnego społecznie – nie tylko z punktu widzenia humanistycznego, ale także ekonomicznego. Dawanie możliwości pracy stwarza perspektywę wyjścia niepełnosprawnych z kręgu bycia podopiecznymi pomocy społecznej i daje szansę na własne źródło utrzymania, a być może także niezależnego życia. Realizacja organizacji możliwości uczenia się kultury pracy dla uczestników nie jest związana z dodatkowym obciążeniem finansowym warsztatów. Spółdzielnia inwestuje w perspektywę swojego rozwoju m.in. ze środków otrzymywanych z warsztatów na realizację usług zewnętrznych przez spółdzielnię, a ze względu na to, że nie jest instytucją nastawioną na zysk – przeznaczają część dofinansowania do wynagrodzeń niepełnosprawnych pracowników otrzymywanego z PFRON na realizację projektu współpracy z instytucjami i organizacjami dającymi możliwość poznawania kultury pracy dla uczestników. Jest to racjonalne i efektywne spojrzenie na ekonomię społeczną – środki uzyskiwane ze współpracy m.in. ze

współpracy z instytucjami publicznymi nie generują dodatkowych kosztów z zakresu pomocy społecznej, lecz dążą do ich minimalizacji.

Oferta aktywizacji zawodowej mającej realne szanse powodzenia dotyczy uczestników zdiagnozowanych jako mających predyspozycje i możliwości rozwijania umiejętności pozwalające wejść na rynek pracy. Dotyczy również tych uczestników, dla których zmiana przestrzeni społecznej, daje szanse na rozwój użyteczności społecznej, nawet bez możliwości podjęcia pracy zawodowej.

Program zakłada organizację współpracy z organizacjami i instytucjami w Gorzowie przez spółdzielnie socjalną realizującą zapotrzebowanie na aktywizację uczestników zgłaszane przez warsztaty. Uczestnicy odbywający trening pracy w jednostkach współpracujących działają jako wolontariusze. Takie rozwiązanie jest możliwe do zastosowania w organizacjach nie będących jednostkami biznesowymi. Współpraca w tym zakresie została zaproponowana podmiotom ekonomii społecznej – organizacjom i stowarzyszeniom, parafiom; jednostkom samorządu terytorialnego, placówkom edukacyjnym. Podmioty współpracujące nie ponoszą kosztów zatrudnienia wolontariuszy uczących się kultury pracy. Mają zapewnić warunki, przestrzeń pracy, materiały, opiekę – to reguluje umowa z wolontariuszem. Po zdobyciu umiejętności typu zawodowego przez wolontariuszy mają oni szanse na podjęcie pracy bądź to w spółdzielni, bądź w podmiotach współpracujących, bądź na rynku pracy. Ten trening pracy nie jest oczywiście pracą systematyczną – dotyczy kilku godzin w tygodniu, także w czasie poza ramowym czasem funkcjonowania warsztatów. Jest to więc oferta poszerzania aktywności uczestników bez obawy z ich strony, że działanie poza warsztatami będzie skutkowało koniecznością ich opuszczenia. A takie obawy są jedną z blokad utrudniających próby aktywizacji zawodowej. Uczestnik mający szanse na zdobywanie kompetencji zawodowych ma jasną informację, że nie zostanie zmuszony do opuszczenia warsztatów w sytuacji, gdy nie uda się mu zaproponować i podjąć pracy.

Praca w warsztatach jest zorganizowana w pracowniach, które realizują plany pracy zgodne z ogólnym i indywidualnym programem rehabilitacji. W pracy stosowane są narzędzia mające doprowadzić do standaryzacji i możliwości wyciągania wniosków, porównań oraz dokonywania korekt. W tym celu wykorzystywany jest specjalnie skonstruowany na potrzeby warsztatów program bazy danych. Cały program rehabilitacyjny znajduje się w programie bazowym i jest prowadzony w formie elektronicznej i papierowej. Oprócz tego instruktorzy przygotowują w formie elektronicznej i papierowej Indywidualne Plany Działań dotyczące uczestników, którzy są pod opieką instruktorów odpowiedzialnych z realizację programu rehabilitacji. W ten sposób powstaje kompleksowy program

rehabilitacji nastawiony na rozwój i perspektywę życia. Tworzone są również Indywidualne Plany Działania. Warsztaty korzystają z pracy fachowców realizujących projekty na rzecz osób niepełnosprawnych.

Poszczególne zadania i czynności prowadzące do powstawania wytworów pracy są prowadzone na zasadzie zindywidualizowanej w postaci kart czynności, wytworów i ocen uczestników w poszczególnych pracowniach. Karty te znajdują się w programie bazowym i stanowią odpowiednik zeszytu pracy uczestnika, a taka forma umożliwia w skuteczny sposób dokonywanie ewaluacji i śledzenie rozwoju każdego uczestnika zgodnie z przyjętym indywidualnym programem rehabilitacji.

Każda pracownia przygotowuje miesięczny plan pracy i z tego planu jest rozliczana. Plan pracy pracowni jest dostępny w sposób publiczny poprzez wywieszenie na tablicy ogłoszeń. Plan pracy poszczególnych pracowni zakłada współpracę z innymi pracowniami w realizacji ogólnych zadań podejmowanych przez Warsztaty. Dzięki temu tworzy się przestrzeń do uczenia współpracy zarówno uczestników, jak też instruktorów.

Organizacja zajęć

Podstawową sprawą jest praca w pracowniach z uczestnikami należącymi do grup. Przydział do grup zakłada reagowanie na zdiagnozowane potrzeby uczestników, jak również możliwość zdobywania przez nich umiejętności pozwalających na zmianę życia. Uczestnicy nie są przypisani stale do jednej grupy, dzięki temu mają szansę poznawać nowe umiejętności, pracować z innymi ludźmi w różnych miejscach. Indywidualizacji pracy służą zajęcia dodatkowe, realizowane poza podstawowymi godzinami pracy pracowni.

W warsztatach pozostawiony jest także czas wolny mający na celu uczenie samodzielności, nawiązywania kontaktów, własnej organizacji zajęć, odpowiedzialności za innych. Wszystkie zajęcia mają prowadzić do uczenia konkretnych umiejętności i postaw przydatnych w życiu społecznym i zawodowym. Osiągamy to poprzez trening umiejętności. Trening polega na rzeczywistym wykonywaniu czynności. Warsztaty nie są świetlicą, miejscem dziennego pobytu i wypoczynku, ale miejscem nauki konkretnych umiejętności, pracy i aktywizacji. Przygotowywane wytwory służą konkretnym celom i powstają w porozumieniu z placówkami użyteczności społecznej – są to np. zabawki, gadżety, pomoce edukacyjne, dyplomy, dekoracje. Chodzi o to, aby uczestnicy mieli świadomość własnej użyteczności społecznej. Praca organizowana jest wokół konkretnych zadań i celów. Realizacji tych zadań służy m.in. możliwość współpracy z otoczeniem zewnętrznym, dzięki czemu wykonywane prace są użyteczne społecznie. Warsztaty starają się także poszerzać ofertę wsparcia dla uczestników przygotowując lub

współpracując w realizacji różnorodnych projektów. Cele i zadania odzwierciedlają potrzeby związane z indywidualnym programem rehabilitacji.

Konkrety – rozwój kompetencji

A/ Życie codzienne

- gotowanie - trening w grupach
- pieczenie - dla poszczególnych grup, dla planowanych imprez
- przygotowanie posiłków tak, aby uczyć działania, różnorodności, zasad diety i higieny, posiłki w grupach, małe ilości i dla wszystkich, różnorodność posiłków, urozmaicanie jadłospisu, uczenie umiejętności pracy w gospodarstwie, uczenie planowania zakupów, wydawania pieniędzy, trening ekonomiczny, dawanie szansy na podjęcie ryzyka w planowanych zakupach, a przez to na poznawanie wartości pieniędzy i zadowolenia lub nie pozostałych uczestników
- korzystanie z urządzeń, dbałość o ich stan, bezpieczeństwo, czystość
- sprzątanie
- pranie także na potrzeby warsztatów i uczestników
- prasowanie
- higiena osobista i zdrowotna, także fryzura, dbanie o wygląd
- czystość odzieży i jej naprawa
- umiejętność zwracania uwagi na stan swojego zdrowia i radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych

Te zadania realizowane są głównie w pracowniach gospodarstwa i zdrowia, krawiectwa.

B/ Życie społeczne

- tworzenie obrazu obywatela, znajomość zasad życia społecznego, kontakty z instytucjami, prawa, ale też obowiązki, udział w akcjach użytecznych społecznie
- umiejętność pomagania - także innym uczestnikom i chorym oraz niepełnosprawnym spoza warsztatów
- prosta rehabilitacja, ćwiczenie ogólnorozwojowe, pomoc zawodowym rehabilitantom w czasie wolontariatu
- znajomość instytucji

- korzystania z instytucji – umiejętność zachowania się w rzeczywistości rynkowej
- korzystanie z techniki
- umiejętność komunikacji ze sobą i otoczeniem
- umiejętność aktywnego korzystania z portali społecznościowych
- korzystanie z narzędzi
- kształtowanie postaw
- umiejętność zachowania się w sytuacjach nowych - wyjazdy

Szczególną rolę pełnią tu pracownie poznawania świata, mediów, komputerów, plastyki, rozwoju zawodowego .

C/ Życie zawodowe

- trening pracy, podejmowanie pracy
- umiejętności szkolne użytkowe, doskonalimy znajomość czytania, pisania, liczenia, korzystania z komputera
- korzystanie z Internetu i komputera
- wykonywanie konkretnych czynności
- komunikacja
- postawy przydatne w podjęciu pracy

Szczególną rolę pełnią tu pracownie poznawania świata, komputerów, rozwoju zawodowego - aktywizacji, plastyczna, krawiecka, komunikacji multimedialnej. Tutaj ważna jest współpraca z doradztwem zawodowym, korzystanie z możliwości realizowanych projektów a także rozwój wolontariatu.

C/ Psychomotoryka i rozwój zdolności

- ruch
- sprawność fizyczna
- umiejętność współpracy
- poznawanie zasad gier , umiejętność wygrywania i przegrywania
- słuchanie poleceń
- współpraca
- zdolności twórcze
- systematyczność
- przebieganie się

- higiena
- ocena własnych możliwości
- uczenie wiary w siebie, przełamywania barier

To głównie rola dla pracowni ruchu, plastyki, muzyki

Istotną sprawą jest pomoc uczestnikom i ich rodzinom w podejmowaniu możliwych form życia społecznego i zawodowego. Przygotowywane i realizowane będą projekty badawcze, gromadzenie informacji, umożliwianie korzystania z pomocy specjalistów, dążenie do pomocy w podejmowaniu pracy, tworzenie miejsc pracy, praca nad możliwościami tworzenia mieszkań treningowych umożliwiających dorosłość.

Gorzów, 18 grudnia 2013